ผลของสารยึดติดต่อความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคระหว่างขั้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการปนเปื้อนด้วยน้ำลาย

นาง ลินดา ลี้ไวโรจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทันตกรรมหัตถการ ภาควิชาทันตกรรมหัตถการ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2548 ISBN 974-53-2730-1 ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF DENTIN BONDING AGENTS ON MICROTENSILE BOND STRENGTH OF INTERFACIAL SURFACES OF SALIVA CONTAMINATED RESIN COMPOSITES

Mrs. Linda Leevailojb

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science Program in Operative Dentistry

Department of Operative Dentistry

Faculty of Dentistry

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-2730-1

481939

	คอมโพสิตที่มีการปนเปื้อนด้วยน้ำลาย
โดย	นาง ลินดา ลี้ไวโรจน์
สาขาวิชา	ทันตกรรมหัตถการ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ทันตแพทย์หญิง ดร. รังสิมา สกุลณะมรรคา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ทันตแพทย์หญิง จารุพรรณ อุ่นสมบัติ
	ันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ผานหนาของการคกษาเ	ทามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต
	🛵 🐒 คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์
	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิง ฐิติมา ภู่ศิริ)
คณะกรรมการสอบวิทย	านิพนธ์
	ประธานกรรมการ
	(รองศาสตราจารย์ทันตแฟทย์หญิง ขวัญตา จารุอำพรพรรณ)
	อาจารย์ที่ปรึกษา
	(อาจารย์ทันตแพทย์หญิง ดร. รังสีมา สกุลณะมรรคา)
	<i>7- </i>
	(อาจารย์ทันตแพทย์หญิง จารุพรรณ อุ่นสมบัติ)
	กรรมการ
	(รองศาสตราจารย์ทันตแพทย์.ดร. ชัยวัฒน์ มณีนุษย์)
	2320 arzulus
	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์หญิง ดร. ศิริวิมล ศรีสวัสดิ์)

ผลของสารยึดติดต่อความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคระหว่างชั้นเรซิน

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ลินดา ลี้ไวโรจน์ ผลของสารยึดติดต่อความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคระหว่างชั้นเรซิน คอมโพสิตที่มี การปนเปื้อนด้วยน้ำลาย (THE EFFECT OF DENTIN BONDING AGENTS ON MICROTENSILE BOND STRENGTH OF INTERFACIAL SURFACES OF SALIVA CONTAMINATED RESIN COMPOSITES) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ทันตแพทย์หญิง ดร. รังสิมา สกุลณะมรรคา, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์ทันตแพทย์หญิง จารุพรรณ อุ่นสมบัติ จำนวนหน้า 107 หน้า. ISBN 974-53-2730-1.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคของการยึดติด ระหว่างชั้นวัสดุเรซิน คอมโพสิตที่มีการปนเปื้อนโดยน้ำลาย และเพื่อศึกษาถึงเทคนิคที่เหมาะสมในการ เตรียมพื้นผิวก่อนการเชื่อมต่อเพื่อให้ได้ค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคที่สูงขึ้นเทียบเท่ากรณีที่ไม่มีการ ปนเปื้อน โดยมีการแบ่งกลุ่มทดลองที่มีการบ่นเปื้อนด้วยน้ำลายทั้งสิ้นออกเป็น 13 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ไม่มีการ ปนเปื้อนเป็นกลุ่มควบคุม หลังการปนเปื้อนด้วยน้ำลาย กลุ่มที่ทำการเตรียมพื้นผิวโดยการเป๋าลมเบาๆ (กลุ่มที่ 2),เตรียมพื้นผิวโดยใช้กรด (กลุ่มที่ 3),ใช้สารยึดติดผลิตภัณฑ์ Adper™ Scotchbond Multipurpose™ Plus (กลุ่มที่ 4),ใช้กรดร่วมกับสารยึดติดผลิตภัณฑ์ Adper™ Scotchbond Multipurpose™ Plus (กลุ่มที่ 5),ใช้สารยึดติดผลิตภัณฑ์ OptiBond Solo™ Plus (กลุ่มที่ 6),ใช้กรดร่วมกับสาร ยึดติดผลิตภัณฑ์ OptiBond Solo™ Plus (กลุ่มที่ 7),ใช้สารยึดติดผลิตภัณฑ์ ONE-STEP®(กลุ่มที่ 8),ใช้ กรดร่วมกับสารยึดติดผลิตภัณฑ์ ONE-STEP® (กลุ่มที่ 9),ใช้สารไพรเมอร์ของสารยึดติดผลิตภัณฑ์ CLEARFIL SE™ Bond (กลุ่มที่ 10),ใช้สารแอทฮีซีฟของสารยึดติดผลิตภัณฑ์ CLEARFIL SE™ Bond (กลุ่มที่ 11), ใช้สารไพรเมอร์และสารแอทฮีซีฟของสารยึดติดผลิตภัณฑ์ CLEARFIL SE™ Bond (กลุ่มที่ 12), ใช้สารยึดติดผลิตภัณฑ์ CLEARFIL™ S³ BOND (กลุ่มที่ 13),ใช้สารยึดติดผลิตภัณฑ์ Adper™ Prompt™(กลุ่มที่ 14) นำชิ้นงานเก็บในน้ำกลั่นที่อุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 24 ชั่วโมง นำมาตัดชิ้นงานเพื่อ ทำการทดสอบความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคให้ได้กลุ่มละ 12 ชิ้น แล้วทำการทดสอบความแข็งแรงดึง ระดับจุลภาคและวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 (P< 0.05) ผลที่ได้ พบว่ากลุ่มที่มีการปนเปื้อนน้ำลายและทำการเตรียมพื้นผิวโดยการเป๋าลมเบาๆ (กลุ่มที่ 2) มีค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคต่ำกว่ากลุ่มที่ใช้สารยึดติดวิธีการต่างๆ (กลุ่มที่3-13) แต่ไม่แตกต่าง จากกลุ่มที่ใช้สารยึดติดผลิตภัณฑ์ Adper™ Prompt™(กลุ่มที่ 14) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา ทันตกรรมหัตถการ สาขาวิชา ทันตกรรมหัตถการ ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต	yan	an	n
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึก			
ลายมือชื่ออาจารย์ทีปริก	ษาร่วม	7.	gun

4776119432 : MAJOR Operative Dentistry

KEY WORD: MICROTENSILE / BOND STRENGTH / INTERFACIAL SURFACES / RESIN COMPOSITES / SALIVA CONTAMINATED / DENTIN BONDING AGENTS /

LINDA LEEVAILOJB: THESIS TITLE THE EFFECT OF DENTIN BONDING AGENTS ON MICROTENSILE BOND STRENGTH OF INTERFACIAL SURFACES OF SALIVA CONTAMINATED RESIN COMPOSITES. THESIS ADVISOR: DR. RANGSIMA SAKOOLNAMARKA, THESIS COADVISOR: CHARUPHAN OONSOMBAT, 107 pp. ISBN 974-53-2730-1.

The purposes of this study were to evaluate the effects of saliva contamination on microtensile bond strength between resin composite interfaces and to determine the techniques used to treat the contaminated surface in order to establish the original bond strength. The specimens were divided into thirteen groups of saliva contaminated interfacial resin composites. The control group was the non-contaminated interfaces. After contamination with saliva, the specimen were divided into groups which were dried using gentle air stream (group 2), treated with acid (group 3), bonded with Adper™ Scotchbond Multi-purpose™ Plus (group 4), treated with acid then bonded with Adper™ Scotchbond Multi-purpose™ Plus (group 5), bonded with OptiBond Solo™ Plus (group 6), treated with acid then bonded with OptiBond Solo™ Plus (group 7), bonded with ONE-STEP® (group 8). treated with acid then bonded with ONE-STEP® (group 9), primed with CLEARFIL SE™ Bond (group 10), bonded with CLEARFIL SE™ Bond (group 11), primed and bonded with CLEARFIL SE™ Bond (group 12), bonded with CLEARFIL™ S³ BOND (group 13), bonded with Adper™ Prompt™(group 14). After 24 hours water storage, the specimens were prepared for microtensile bond test with 12 specimens per group. The data were analyzed using one-way ANOVA (P< 0.05). The results showed that group 2 had significantly lower in microtensile bond strength than the other groups (group 3-13) except group 14.

Department Operative Dentistry Field of study Operative Dentistry Academic year 2005

Student's signature Int Semily .

Co-advisor's signature....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณ สถาบัน และผู้มีส่วนร่วมให้วิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ดังรายนามต่อไปนี้

- อาจารย์ทันตแพทย์หญิง ดร. รังสีมา สกุลณะมรรคา
- อาจารย์ทันตแพทย์หญิง จารุพรรณ อุ่นสมบัติ
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทันตแพทย์ เฉลิมพล ลี้ไวโรจน์
- อาจารย์ไพพรรณ พิทยานนท์
- เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยทันตวัสดุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บริษัท 3M ESPE (ประเทศไทย) จำกัด
- บริษัท Accord จำกัด
- บริษัท Nu-Dent ประเทศไทย จำกัด
- บริษัท Acteon จำกัด
- ครอบครัวลาภะวัฒนะและครอบครัวลี้ไวโรจน์

และผู้มีส่วนร่วมอีกหลายท่านซึ่งไม่ได้แสดงนามไว้ในที่นี้ที่กรุณาให้คำปรึกษาและความ ช่วยเหลือ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หนา
บทคัดย่อภาษาไทย	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	৭
กิตติกรรมประกาศ	ณ
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	
สารบัญรูปภาพ	
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัยและข้อตกลงเบื้องต้น	3
ข้อจำกัดการวิจัยและคำสำคัญ	3
อักษรย่อที่ใช้ในงานวิจัย	4
การออกแบบการวิจัยและปัญหาของการวิจัย	5
สมมุติฐานการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	20
วัสดุที่ใช้ในการวิจัย	20
อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย	21
วิธีวิจัย	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ผลค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาค	36
ผลของลักษณะความล้มเหลว	41
ผลการตรวจดูด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด	42
บทที่ 5 บทวิจารณ์การวิจัย	50
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	57
รายการอ้างอิง	59
ภาคมนาก	64

รา	ยละเอียดก	ารวิเคราะ	ะห์ข้อมูลท	างสถิติ			 65
รา	ยละเอียดขา	องวัสดุสา	เรยึดติด (เ	ตามเอกสา	รของบริษัทผู้	jัผลิต)	 10
ประวัติ	ผู้เขียนวิทย	านิพนธ์					 107

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางสรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย	27
ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาค (เมกะปาสคาล)	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและจำนวนในแต่ละกลุ่ม	36
ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคในกลุ่มที่มีการเตรียมพื้นผิวก่อน	
การเชื่อมต่อระหว่างชั้นเรซินคอมโพสิตที่มีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายโดยวิธีการ	
ใช้สารยึดติดชนิดโททอลเอทช์	37
ตารางที่ 4 แลดงค่าเฉลี่ยค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคในกลุ่มที่มีการเตรียมพื้นผิวก่อน	
การเชื่อมต่อระหว่างชั้นเรซินคอมโพสิตที่มีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายโดยวิธีการใช้	
สารยึดติดชนิดเซลฟ์เอทช์	38
ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาคในกลุ่มที่มีการเตรียมพื้นผิวก่อน	
การเชื่อมต่อระหว่างชั้นเรซินคอมโพสิตที่มีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายโดยวิธีการใช้	
สารยึดติดชนิดโททอลเอทช์และชนิดเซลฟ์เอทช์	40
ตารางที่ 6 แสดงผลของลักษณะความล้มเหลว	41

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงสูตรโครงสร้างของ Bis-GMA monomer, UDMA monomer, TEGDMA	
monomer โดยที่ UDM มี isocyanate ในสูตรโครงสร้าง แต่ Bis-GMA	
มี benzene ringในสูตรโครงสร้าง.	8
ภาพที่ 2 แสดงแบบแม่พิมพ์โลหะที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 มิลลิเมตร	
ซึ่งมีความสูง 2 มิลลิเมตร	28
ภาพที่ 3 แสดงแบบแม่พิมพ์ซิลิโคน (Silicone Mold) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 มิลลิเมตร	
โดยมีความลึก 2 มิลลิเมตร สร้างจากแบบแม่พิมพ์โลหะ	28
ภาพที่ 4 แสดงท่อพลาสติกใส (Plastic tube) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 มิลลิเมตร	
ซึ่งมีความหนา 3 มิลลิเมตร	28
ภาพที่ 5 แสดงชิ้นทดลอง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 มิลลิเมตร และมีความหนา 5มิลลิเมตร	28
ภาพที่ 6 แสดงเครื่องตัดชิ้นงาน	29
ภาพที่ 7 แสดงเครื่องวัดขนาดแบบดิจิตอล ความละเอียด 0.01 มิลลิเมตร	29
ภาพที่ 8 แสดงเครื่องทดสอบแรงดึงแรงอัดเพื่อทดสอบค่าความแข็งแรงดึงระดับจุลภาค	30
ภาพที่ 9 แสดงกล้องจุลทรรศน์ชนิดสเตอริโอซึ่งใช้ตรวจดูลักษณะความล้มเหลวที่กิดขึ้น	
ภาพที่10แสดงซิ้นตัวอย่างหลังจากนำไปเคลือบด้วยทองเพื่อสองดูด้วยกล้องจุลทรรศน์	
อิเล็กตรอน แบบส่องกราด	32
ภาพที่11 แสดงกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน แบบสองกราด	32
ภาพที่12 แลดงภาพด้านข้างของชิ้นงาน กำลังขยาย 10 เท่า ที่มีลักษณะความล้มเหลว	
เกิดขึ้นที่รอยต่อระหว่าง วัสดุเรซิน คอมโพสิตสี A3.5 และ B2	42
ภาพที่13 แสดงภาพด้านข้างของชิ้นงาน กำลังขยาย 10 เท่า ที่มีลักษณะความล้มเหลว	
เกิดขึ้นในเนื้อวัสดุเรซิน คอมโพสิตสี B2	42
ภาพที่14 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบสองกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหักของ	
ชิ้นเรซิน คอมโพลิตที่ทำการเชื่อมต่อโดยไม่มีการปนเปื้อนด้วยน้ำลาย (กลุ่มที่ 1)	42
ภาพที่15 แลดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหัก	
ของชิ้นเรซิน คอมโพลิตที่ไม่มีการเตรียมพื้นผิวก่อนการเชื่อมต่อหลังการปนเปื้อน	
ด้วยน้ำลาย (กลุ่มที่ 2)	43
ภาพที่16 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหัก	
ของชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วย	
วิธีการใช้กรด (กลุ่มที่ 3)	43

ภาพประกอบ
ภาพที่17 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหัก
ของชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วย
วิธีการใช้สารยึดติดผลิตภัณฑ์ Scotchbond Multi-Purpose Plus (กลุ่มที่ 4)44
ภาพที่18 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบสองกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหักของ
ชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วย
วิธีการใช้กรดร่วมกับการใช้ทาสารยึดติดผลิตภัณฑ์ Adper™ Scotchbond
Multi-purpose™ Plus (กลุ่มที่5)44
ภาพที่19 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบสองกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหัก
ของชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วย
วิธีการทาสารยึดติดผลิตภัณฑ์ OptiBond Solo™ Plus (กลุ่มที่ 6)45
ภาพที่20 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบสองกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหักของ
ชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วยวิธีการ
ใช้กรดร่วมกับการใช้ทาสารยึดติดผลิตภัณฑ์ OptiBond Solo™ Plus (กลุ่มที่ 7)45
ภาพที่21 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหัก
ของชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลาย
ด้วยวิธีการทาสารยึดติดผลิตภัณฑ์ ONE-STEP [®] (กลุ่มที่ 8)46
ภาพที่22 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหัก
ของชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วย
วิธีการใช้กรดร่วมกับการใช้ทาสารยึดติดผลิตภัณฑ์ ONE-STEP [®] (กลุ่มที่9)46
ภาพที่23 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหักของ
ชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วยวิธี
การทาสารไพรเมอร์ ผลิตภัณฑ์ CLEARFIL SE™ Bond (กลุ่มที่10)47
ภาพที่24 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหักของ
ชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วยวิธี
การทาสารยึดติดผลิตภัณฑ์ CLEARFIL SE™ Bond (กลุ่มที่ 11)47
ภาพที่25 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหักของ
ชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วยวิธี
การทาสารไพรเมอร์และบอนดิงผลิตภัณฑ์ CLEARFIL SE™ Bond (กลุ่มที่ 12)48

ภาพประกอบ
ภาพที่26 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบสองกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหัก
ของชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลาย
ด้วยวิธีการทาสารยึดติดผลิตภัณฑ์ CLEARFIL™ S³ BOND (กลุ่มที่ 13)48
ภาพที่27 แสดงภาพขยายจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดบนพื้นผิวด้านที่แตกหัก
ของชิ้นเรซิน คอมโพสิตที่มีการเตรียมพื้นผิวหลังมีการปนเปื้อนด้วยน้ำลายด้วย
วิธีการทาสารยึดติดผลิตภัณฑ์ Adper™ Prompt™ (กลุ่มที่ 14)49